TEOG SİSTEMİ: Cinsiyet, Dersaneye Gitme Durumu ve Sosyo Ekonomik Düzey Değişkenlerine Göre İncelenmesi

Y. Doç. Dr. Sertel ALTUN
Yıldız Teknik Üniversitesi

Nazife SÜER
Bilgisayar Öğretmeni

ÖZET

Çalışmada, TEOG sınav puanının, cinsiyete, dershaneye gitme durumuna ve sosyo ekonomik düzeye göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmış ve İstanbul ili sınırları içinde MEB devlet okuluna devam eden 8. sınıf 417 öğrenci araştırmanın çalışma gurubunu oluşturulmuştur. Verilerin toplanmasında cinsiyet ve dershaneye gitme durumlarını belirlemek için kişisel bilgi formu kullanılmış, öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerini belirlemek için eğitim kurumunda bulunan öğrencilere ait aile bilgilerinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin akademik başarılarını belirlemede 2013-2014 öğretim yılı I. Dönem TEOG sınav puanları esas alınmıştır. Verilerin analizinde ilişkisiz gruplarda t-testi ve anova testi kullanılmıştır. Araştırmada cinsiyete göre TEOG başarı puanları incelendiğinde Türkçe, yabancı dil, din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde kızların erkeklere göre daha başarılı olduğu, matematik, fen bilgisi, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde ise TEOG başarılarında cinsiyete göre anlamlı fark olmadığı ortaya çıkmıştır. TEOG sınavındaki tüm dersler ele alındığında dershaneye giden öğrenciler, dershaneye gitmeyen öğrencilere göre TEOG sınavında daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bir başka sonuçta, sosyo ekonomik düzeye göre TEOG sınav başarılarında anlamlı fark oluşturduğudur. Konuyla ilgili elde edilen verilere göre, orta sosyo ekonomik düzeye sahip öğrencilerin tüm derslerdeki TEOG başarıları, alt ve üst sosyo ekonomik düzeye sahip öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: TEOG, cinsiyet, dershane, sosyo ekonomik düzey.

GİRİŞ

Ülkemizde iyi bir gelecek için çaba gösteren öğrencilerin eğitim yaşamlarında merkezi sınavlar önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin yapılan sınavlardan aldıkları puana göre, yerleştirildikleri lise ve ve üniversiteden aldıkları eğitimin niteliği de değişmektedir. Öğrenci, merkezi sınavda iyi bir puan aldıysa eğitim kalitesi daha yüksek bir üst kademede öğrenim görme hakkına sahip olmaktadır. Bu gerçekten hareketle aileler çocuklarına yakın hedef olarak nitelikli bir eğitim, uzak hedef olarak da iyi bir gelecek sağlamak için imkanları ölçüsünde en yüksek çabayı gösterme eğilimi sergilemektedirler.

Sınav odaklı eğitim sistemi, ilgili taraflar üzerinde sözü edilen etkiyi doğururken arzu edilen öğrenci profilinin oluşmasını engelleyen unsurlardan biri olarak sistemi olumsuz yönde etkileyen bir gerçek olarak da karşımıza çıkmaktadır. Oysa eğitimde başarı, yalnızca sınava dayalı performans olarak algılanmamalıdır (MEB,2013a). Bu noktadan yola çıkılarak öğrencileri sınav stresinden kurtarmak amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığının 2013-2014 Eğitim- Öğretim yılından başlayarak kamuoyunda Seviye Belirleme Sınavı (SBS) olarak bilinen elemeye dayalı ortaöğretime geçiş sınavını kaldırmıştır. Bu sınavın yerine Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sistemi olarak karşımıza çıkan yeni uygulamada ortaöğretime geçişi, tek tip insan yetiştirme anlayışından çıkarıp farklılıklara saygı duyan, onları güvence altına alan çoğulcu bir yaklaşımı hedeflenmektedir. Eğitim sistemimizi, salt ezbere ve yarışmacı mantığa dayalı olmaktan çıkarmak, elemeli sınav geçiş sistemlerinin tüm eğitim alanında yarattığı olumsuzlukları ortadan kaldıracak tedbirleri almak yeni sistemin amaçları arasındadır. Bu sisteme göre 6, 7 ve 8. sınıflarda 6 temel ders için (Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, TC İnkılap Tarihi, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) sınava girilip alınan puanların ortalaması ve okul puanlarıyla merkezi sınav puanı hesaplanacaktır (MEB,2013b).

Öğrencilerin eğitim sürecinde kazandırılmaya çalışılan davranışların ne kadarını kazanmış olduklarının belirlenmesi için Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından merkezi olarak yapılan sınavlar ve bu sınavda ulaşılan başarı düzeyi çocuğun geleceğine yön vermesi açısından önemlidir. Bu bağlamda sınav başarısı bu kadar önemli iken, öğrenci sınav başarısını etkileyen değişkenlerin ortaya konulması ve daha iyi anlaşılması için bu araştırmada yeni bir sistem olan TEOG sınavı incelenmeye değer bulunmuştur. Bu araştırma kapsamında akademik başarıyı ya da sınav başarılarını etkileyen değişkenler olarak cinsiyet, dershaneye gitme durumu ve sosyo-ekonomik durum ele alınmıştır.

Cinsiyet ve akademik başarı arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmaların oldukça yoğun olduğu dikkat çekmektedir. Bununla beraber akademik başarı ve cinsiyet arasındaki ilişkilerin sonucu ile ilgili olarak pek çok soru işareti bulunduğu da bir gerçektir (Novell ve Hedges, 1998). Öğrenme sürecinde cinsiyetin rolüyle ilgili yapılan çalışmalarda farklı bulgular öne çıkmasına karşın net bir bakış acısının olmaması,

araştırmacıları cinsiyet ile ilgili farklı boyutları inceleyen çalışmalara yönlendirmektedir (Altun S.ve Canca D. 2011; Aktan,2012).

Akademik başarıyı etkileyen bir diğer değişken dershaneye gitme faktörü olarak ele alınabilir. Gireceği bir sınavda daha başarılı olmak, rakiplerinden daha önde bu yarışı göğüslemek isteyen bir öğrenci, sınavla ilgili profesyonel bir ekipten öğretim almak, sınav taktikleri öğrenmek amacıyla bir dershaneye gitmeyi tercih etmektedir. Uysal (2009)'a göre ise, bazen öğrenci istemese bile anne-baba hem çocuklarına karşı sorumluluklarını yerine getirmek hem de çocuğunun dershaneye giderek daha başarılı olacağına inandığı için dershaneye gitmeyi zorunluluk olarak görmektedir.

Özel dershaneler, eğitim sistemimiz içindeki yaklaşık 50 yıllık yasal statülerine karşın çok tartışılan kurumlar olmuştur, eğitim sistemimizde kademeler arası geçişi düzenlemenin en önemli aracı olan merkezi sınav uygulamalarıyla daha da büyümüştür. Özel dershanelere karşı görüş ve eleştiriler sıklıkla ve uzun yıllardır dile getirilmekte buna karşın daha iyi eğitim ve daha iyi yaşam olanaklarına erişimde, toplumun her kesimi dershanelerden yararlanmaktadır (Köprülü,2014).

Konuyla ilgili yapılan araştırmalara göre dershaneye gitmenin sınavlarda elde edilen başarı üzerinde pozitif yönde bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır (Cenk, 2005; Öner, 2007; Türk,2007; Liu ve Lin 2010; Dirlikli 2011; Zabun 2011; Kahraman 2013). Yurt dışındaki özel ders ve dershaneciliğin son zamanlarda Avrupa ve Kuzey Amerika ülkeleri de dâhil birçok ülkede yaygınlaşmaya başladığı bilinmektedir. 2006 yılı PISA çalışması anket sonuçlarına göre, çalışmaya katılan 57 ülkeden 37'sinde fen bilimleri dersleri için, 42'sinde ise matematik dersleri için özel ders alma oranı %40'ın üzerinde çıkmıştır. OECD ortalaması ise fen bilimleri için %34, matematik için %46,6 olarak tespit edilmiştir (Lee, Park ve Lee, 2009'den aktaran Köprülü,2014).

Dershanelerin sınav sistemi içerisinde oldukça önemli bir rolünün farkında olan Milli Eğitim Bakanlığı 2014 bütçe raporunda sistemin değişmesine ve TEOG'un gelmesini "Çocuklarımızın eğitim öğretim süreci içindeki sınavlarının sayısını mümkün olduğunca azaltmak, orta öğretime geçişte uygulanan ilave sınav ya da sınavları tamamen ortadan kaldırmak" gerekçe olarak belirtmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), son dönemlerde açıklamalarıyla dershaneleri eğitime faydalı bulmadığını dile getirmektedir. 2013-2014 Milli eğitim İstatistiklerine (MEB,2013c)' göre dershanelerin 15 yıllık serüvenlerine bakıldığında 2000-2009 yılları arasına dershane sayılarının hızla tırmanışa geçtiği son yıllarda ise izlenen politikalarla dershane sayılarında azalma olduğu gözlenmektedir. Son 10 yıl içinde özel dershane sayılarına baktığımızda 2002-2009 arasında iki kat artışla 2122'den 4262'ye kadar yükselmiş; bu sayı 2014 MEB Bütçe Raporuna göre 3622'e kadar inmiştir.

Son dönemde Bakanlık tarafından izlenen politikalarla birçok değişikliğe gidilerek okul merkezli bir eğitim anlayışının toplumda giderek yerleşmesi sağlanmak istenmekte ve alternatif eğitim kurumlarına duyulan ihtiyaç azaltılmak istenmektedir. Bu açıklamalar çerçevesinde dershanelerin, yapılan yeni sınavdaki etkileri araştırmaya değer görülmüştür.

Akademik başarıda etkili olan diğer bir değişken ailenin sosyo-ekonomik durumudur. Yapılan çalışmalarda ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri arttıkça çocuklarına sağladıkları eğitim imkanlarının da artmasıyla akademik başarılarının arttığı görülmüştür (Çiftçi, 2007; Türk, 2007, Tomul, 2007; Balcı, 2007; Ziya, 2008; Ekinci, 2011, Gündüver, 2011; Hevedanlı ve Ekici, 2011; Ötken, 2012; Kayır, 2012).

Alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeye sahip ailelerin çocuklarının görecekleri eğitim hizmeti, çeşidi ve süresi anne-babaların eğitim ve gelir düzeyi itibarıyla farklılık gösterebilmektedir. Ailenin sosyal sınıfı ile öğrenim düzeyi arttıkça çocuğa sağlanan imkânlar da artmaktadır (Alkan, 1998). Öksüzler ve Sürekçi'nin (2010), OKS başarısını etkileyen faktörlerle ilgili olarak yaptığı çalışmada OKS sınavında başarılı olma olasılığını etkileyen en önemli faktörler sınava giren öğrencilerin ailelerinin eğitim ve gelir düzeyi olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışma kapsamında da sosyo-ekonomik düzey ailenin ekonomik gelir düzeyini ifade etmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı PISA 2012 verilerine göre öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarıyla PISA testlerinde gösterdikleri performans arasında pozitif yönde ve önemli bir ilişki bulunmaktadır. OECD ülkelerinin genelinde sosyo-ekonomik düzey matematik başarısını %17 yordarken, ülkemizde bu oran %15'tir (MEB,2013d). Öğrenci başarısında ailenin sosyo-ekonomik durumunun önemli bir faktör olduğu unutulmamalıdır ve ailenin gelir düzeyi öğrencinin başarısını doğrudan etkileyen bir değişkendir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli ve Çalışma Grubu

Tarama modeliyle yürütülen araştırmanın,İstanbul ili sınırları içinde MEB devlet okuluna devam eden 8. sınıflarına devam eden 417 öğrenci çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubunun betimsel istatistikleri aşağıda tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1: Çalışma grubu betimsel istatistikler

Değişkenler	Grup	N	%
Cinsiyet	Kız	213	51,7
	Erkek	199	48,3
Dershaneye gitme durumu	Gidiyor	152	36,9
	Gitmiyor	260	63,1
Sosyo-ekonomik düzey	1.Çeyrek: 0-800 TL	62	15,0
	2. Çeyrek: 801-1500 TL	198	48,1
	3. Çeyrek:1501-3000 TL	127	30,8
	4. Çeyrek: 3001TL ve üzeri	25	6,1
	TOPLAM:	**412**	**100**

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin cinsiyet değişkeni ve dershaneye gitme durumunun bilgilerine ulaşabilmek için kişisel bilgi formu oluşturulmuştur. Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri, okul idaresinde her yıl yenilenen öğrencilere ait kişisel bilgi formlarındaki verilerden temin edilmiştir. Çalışmada 2013-2014 yılı 1.dönem TEOG sınav sonuçları kullanılmıştır. Kasım 2013'de yapılan Türkiye geneli bu sınavda Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, İnklap Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı dil dersleri araştırmada incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin tüm derslerdeki TEOG başarıları arasında cinsiyete ve dershaneye gitme durumlarına göre anlamlı fark olup olmadığına ilişkisiz gruplarda t testi ile sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı farklık gösterip göstermediğine de tek yönlü varyans analizi tekniği ile bakılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 16.00 paket programından yararlanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmadaki alt problemlere cevap aramak için öncelikle TEOG sınavları ile ilgili betimsel istatistikler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Farklı Derslere Göre Öğrencilerin TEOG Puanları İle İlgili Betimsel İstatistikler

Değişkenler	N	Min.	Max.	x	SS
TEOG Türkçe Başarısı	412	5,00	100,00	64,77	19,63
TEOG Matematik Başarısı	412	5,50	100,00	42,46	21,03
TEOG Fen Bilgisi Başarısı	412	10,52	94,73	55,66	16,97
TEOG İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Başarısı	412	15,00	100,00	56,61	20,17
TEOG Yabancı Dil Başarısı	412	5,00	100,00	37,98	17,20
TEOG Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Başarısı	412	20,00	100,00	64,05	16,13

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi "8. Sınıf öğrencilerinin TEOG sınavı Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine ait puanları cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermekte midir? Betimsel istatistikler ve t testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Cinsiyete Göre Öğrencilerin TEOG Puanlarına Ait İlişkisiz Gruplarda t-Testi Sonuçları

DERSLER	Grup	N	x	s	sd	t	p
Türkçe	Kız	213	67,61	19,61	1,91	3,06	0,02
	Erkek	199	61,73	19,23			
Matematik	Kız	213	43,15	20,14	2,07	0,68	0,49
	Erkek	199	41,72	21,97			
Fen Bilgisi	Kız	213	55,91	16,57	1,67	0,30	0,75
	Erkek	199	55,39	17,42			
İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	Kız	213	56,90	20,73	1,99	0,29	0,76
	Erkek	199	56,30	19,61			
Yabancı Dil	Kız	213	40,86	17,55	1,67	3,56	0,00
	Erkek	199	34,89	16,31			
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	Kız	213	65,89	17,80	1,58	2,40	0,01
	Erkek	199	62,08	16,28			
	(p<,05)						

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya 213 kız, 199 erkek öğrenci katılmıştır. Cinsiyete göre TEOG puanları incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, Türkçe ve Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi TEOG puanları anlamlı derecede daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın ikinci alt problemi "8. Sınıf öğrencilerinin TEOG sınavı Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine ait puanları dershaneye gitme durumlarına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?"şeklindedir. Betimsel istatistikler ve t-testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4 : Dershaneye Gitme Durumlarına Göre Öğrencilerin TEOG Puanlarına Ait İlişkisiz Gruplarda t-Testi Sonuçları

DERSLER	Grup	N	x	S	sd	t	p
Türkçe	Gidiyor	152	75,72	16,39	1,81	9,56	0,00
	Gitmiyor	260	58,36	18,53			
Matematik	Gidiyor	152	55,03	23,07	1,91	10,42	0,00
	Gitmiyor	260	35,11	15,63			
Fen Bilgisi	Gidiyor	152	65,11	15,29	1,56	9,54	0,00
	Gitmiyor	260	50,13	15,41			
İnklap Tarihi ve Atatürkçülük	Gidiyor	152	67,33	17,95	1,88	9,01	0,00
	Gitmiyor	260	50,34	18,73			
Yabancı Dil	Gidiyor	152	45,32	18,56	1,66	6,99	0,00
	Gitmiyor	260	33,69	14,79			
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	Gidiyor	152	72,03	13,31	1,52	8,29	0,00
	Gitmiyor	260	59,38	15,82			
	(p<,01)						

Tablo 4 incelendiğinde 412 öğrenci arasında 152 öğrencinin dershaneye gittiği, 260 öğrencinin ise dershaneye gitmediği görülmektedir. Her ders için ayrı ayrı ele alınan analiz sonuçlarına göre dershaneye giden öğrencilerin gitmeyen öğrencilere göre TEOG puanları anlamlı derecede daha yüksek çıkmıştır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemini "8. Sınıf öğrencilerinin TEOG sınavı Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine ait puanları sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı bir fark göstermekte midir?" şeklindedir. Bu alt probleme cevap olarak tek yönlü varyans analizi kullanılmış ve farka bakılmıştır. Öncelikle sosyo-ekonomik düzeylerine göre TEOG ortamalarına bakılmış, sosyo-ekonomik düzeyleri ve başarıları arasındaki ilişkiye baktığımız zaman; tüm derslerde sosyo- ekonomik düzeyi 3.çeyrekte yer alan ailelerin öğrencilerinin TEOG puanları diğer sosyo-ekonomik düzeylerdeki TEOG puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Başarılar arasındaki farkın anlamlı olduğuna bakmak için de Tek yönlü varyans analizi yapılmıştır.Tek yönlü varyans analizi sonucunda TEOG Türkçe puanında $F=9,09$ ve $p < 0,01$; TEOG Matematik puanında $F=5,84$ ve $p < 0,01$; TEOG Fen Bilgisi puanında $F=7,66$ ve $p < 0,01$; TEOG İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanında $F=7,50$ ve $p < 0,01$; TEOG Yabancı Dil puanında $F=4,13$ ve $p < 0,01$; TEOG Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi puanında $F=6,12$ ve $p < 0,01$ olup öğrencilerin her ders için sosyo- ekonomik düzeylerine göre, TEOG puanları arasında anlamlı bir fark olduğu söylenebilir. Bu veriler çerçevesinde, sosyo-ekonomik durumun öğrencilerin tüm derslerdeki puanlarında etkili olduğu söylenebilir.

Yapılan Tek yönlü varyans analizi sonucunda, anlamlı bir fark bulunması nedeniyle görülen farklılığı Benforroni yöntemi ile ikili karşılaştırma yoluna gidilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, TEOG Türkçe, Fen Bilgisi, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, puanları için 1. çeyrekte yer alan, alt sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin; 2. 3. ve 4. çeyreklerde yer alan öğencilere göre daha düşük başarı gösterdikleri, diğer taraftan 1.2.3. çeyrekler karşılaştırıldığında 3. çeyrek sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırmada elde edilen sonuçlar:

- TEOG Türkçe, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi sınavlarında kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha başarılı iken, TEOG Matematik, Fen Bilgisi, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- TEOG sınavında yer alan tüm dersler ele alındığında (Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) dershaneye giden öğrenciler, dershaneye gitmeyen öğrencilere göre daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır.
- TEOG sınavında yer alan tüm dersler ele alındığında (Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) sosyo-ekonomik düzeyin sınav başarısı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Elde edilen verilere göre 3. Çeyrekte yer alan orta sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin tüm derslerdeki TEOG puanları, alt sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilere göre daha yüksektir.

Araştırma sonucunda kız ve erkek öğrencilerin TEOG puanlarındaki farklılığın derslere göre değişiklik gösterdiği görülmüştür. Eldeki araştırmada TEOG Türkçe, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi sınav başarılarında kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha başarılıdır. TEOG Matematik, Fen Bilgisi, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük sınav başarılarında ise bu farklılığın anlamlı olmadığı görülmüştür.

Ülkemizde ataerkil bir toplum anlayışının varlığı, erkek çocuklara gösterilen ilginin kızlara gösterilen ilgiden daha fazla olduğu söylenebilir. Bu bakış açısından hareketle, çoğu ailede erkek çocuklarının eğitim alması ve meslek sahibi olmasına özen gösterilirken, kız çocuklarına aynı ilgi ne yazık ki gösterilmemekteydi. Son zamanlarda bu anlayışı ortadan kaldırmaya

yönelik kampanyalar, eğitimdeki cinsiyet farklılığının azalmasına katkı sağlamış olabilir. Örgün eğitimdeki Milli Eğitim İstatistikleri (MEB, 2013d) incelendiğinde, 2000-2001 yılları arasında ortaöğretimde okullaşma oranları erkek öğrencilerde kızlara göre %25 fazla iken, 2013-2014 yılları arasında bu oran hızla erimiş ve kızlar okullaşma oranlarında yaklaşık %4 öne geçmiştir. Bu noktada yapılan kampanyaların ve uygulanan Milli Eğitim politikalarının işe yaradığı ve cinsiyet faktörünün oluşturduğu eşitsizliğin önüne geçmede büyük ve etkili adımlar olduğu söylenebilir. Nitekim eldeki araştırmadan elde edilen bulguda söz konusu gelişmenin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Diğer taraftan elde edilen sonuç şu şekilde de açıklanabilir: TEOG sınavında başarılı olabilmek için, düzenli ve sıkı çalışmak gerekmektedir. Ergenliğin ilk dönemlerinde olan söz konusu bu öğrencilerin gelişimsel özelliklerine bakıldığında kızların erkeklere göre daha disiplinli olduğu gözlenmektedir. Bu özellikleri onların daha çok çalışmalarına imkan tanımış olabilir. Sözü edilen nedenle kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha yüksek başarı yakalamış olabilirler.

Eldeki bulgulara göre öğrencilerin alternatif eğitim kurumlarına gitmesi başarıları üzerinde etkili bir faktördür. MEB (2013a) yapmış olduğu açıklamada sınav sisteminin değişme nedenleri arasında öğretmen ve okul merkezli bir eğitim anlayışının toplumda giderek yerleşmesini sağlamayı ve alternatif eğitim kurumlarına duyulan ihtiyacın azaltılmasını göstermiştir. Yönetmeliğe göre dershanelerin amacı, esas olarak bir üst okulun giriş sınavlarında öğrencinin başarılı olmasıdır. Dershanenin başarısı ise ulusal ölçekteki sınavlarda öğrencilerinin hangi seviyede puan aldıkları ile ölçülmektedir. Bu durumda öğrencinin bir konunun esasının bütünüyle kavramasından daha çok, o konuda sorulabilecek soru tiplerine göre çözüm metotlarının öğrenilmesi öne çıkmaktadır (Zabun,2011). Dershaneye giden öğrenciler o dersle ilgili sınava yönelik çalışma yaparken, dershaneye gitmeyen öğrenciler okullarda aldıkları eğitimlerde sınav mantığıyla değil, daha çok ilgili konunun kavranmasına ilişkin eğitim almaktadırlar. Bu durum eldeki araştırmada ortaya çıkan sonucu açıklayabilir. Dershanelere ilişkin çalışmalar incelendiğinde dershanelere yönelik sınav başarısını pozitif yönde etkilediği söylenebilir. Ayrıca dershaneye gitme nedeni olarak okulda verilen eğitimin niteliğinin göreli düşüklüğünün dershaneyi tercih etmenin ardındaki neden olduğu bilgilerine ulaşılmaktadır (ERG,2013). Dershanelere yönelim doğrudan nitelikli eğitim talebi ve nitelikli bir üst eğitim kurumuna geçişte rekabet durumu ile ilişkilidir. Dershanelerin kapatılmasıyla sınavlardaki rekabetin önüne nasıl geçileceği ve eğitim kalitesinin ne yönde değişeceği merak edilen noktaları oluşturmaktadır.

Sosyo-ekonomik düzey olarak yetersiz ailelerde çocuklara sağlanacak imkanlar sınırlı ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte olmayabilir. Ailenin geliri; çocuklara beslenme, sağlık koşulları, konut yetersizliği, ısınma, temizlik gibi ihtiyaçlarını gidermesinin yanında, günümüz şartlarında alternatif eğitim kurumlarına gönderme ve eğitim materyali edinme konusunda yeterli olması gerekir. Bu durum eğitimde fırsat eşitliği kavramının önüne geçmektedir. Sosyo-ekonomik açıdan yüksek statüde olan ailelerin çocuklarının kaliteli eğitim almaya daha yakın oldukları söylenebilir.

Eldeki çalışmada sosyo-ekonomik düzeyleri sınıfladığımızda alt, alt orta, üst orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyden gelen öğrencilerin başarıları arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmüştür. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre 3.çeyrek sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin tüm derslerdeki TEOG puanları, alt ve üst sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilere göre daha fazladır. Üst orta sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin alt düzeydekilere göre daha başarılı olmaları olası bir durumken, araştırmada dikkat çeken bir diğer nokta üst sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin başarı ortalaması, 3. çeyrek sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilere göre daha düşük olduğudur. Ancak bu farkın anlamlı olmadığı bulgulanmıştır. Yüksek gelire sahip aileler çocukları için yaşam şartlarını kolaylaştırıcı her imkanı sunmaktadırlar. İstedikleri her şeyi ailelerinden elde edebilen öğrenciler hayatları ile ilgili hedef belirlemekten uzaklaşıp eğitimin yaşamları için önemini unutabilmektedirler. Toplumumuzda orta sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin hayatlarında belirledikleri hedef için çabaladıkları görülmektedir. Söz konusu kesimden gelen aileler, eğitimi toplumsal statü atlamanın tek yolu olarak görmekte ve çocuklarına da bu düşünceyi hissttirmektedirler. Sözü edilen bu aile grubu, eğitim sürecinde çocuklarının iyi bir eğitim almaları ve daha sonra iyi bir meslek edinmeleri için ciddi caba sarfetmektedirler. Diğer taraftan üst sosyo ekonomik düzeyden gelen aile ve çocukların, merkezi sınavda başarı olmasa da özel okullardan iyi bir eğitim alabilme inancı, onların sınava karşı gösterecekleri caba ve motivasyonu azaltabilmektedir.

Eldeki araştırmada alt sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin diğer sosyo-ekonomik düzeylere göre en düşük başarıyı gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Alkan (1998) alt düzey gelir grubundaki ailelerin, çocuklarının eğitim düzeylerini kendilerinin kadar olmasına rıza gösterdiklerini, daha ileri düzeydeki eğitim için çaba harcamadıklarını ifade eder. Cohen, Manion ve Morrison (1998)'e göre sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan öğrenciler sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilere göre, kendilerine daha fazla güvenmekte, öz- saygıları daha fazla gelişmekte ve üst düzey yeteneğe sahip öğrenci gruplarında bulunma şansları daha fazla olmaktadır. Bu durum da, sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilere göre akademik başarı bakımından daha iyi durumda olmalarına imkân sağlamaktadır. Eldeki araştıamda da üst ve orta sosyo ekonomik düzeye sahip ailelereden gelen çocukların alt grup seviyesinden gelen çocuklara göre daha yüksek TEOG'ta başarı gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde sosyo-ekonomik durum ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olduğu, sosyo-ekonomik düzeyin başarıyı yordayan bir değişken olduğu söylenebilir. (Çiftçi, 2007; Türk, 2007, Tomul, 2007; Balcı 2007; Ziya 2008; Ekinci 2011, Gündüver, 2011; Hevedanlı ve Ekici, 2011; Ötken, 2012; Kayır, 2012) Aile geliri, bir kimsenin alacağı eğitimin sadece miktarını değil, aynı zamanda çeşidini de etkilemektedir (Tezcan,1994). Yüksek gelirli ailelerin çocuklarına daha fazla eğitim verme olanakları vardır. Ailenin ekonomik durumu çocuğun alacağı eğitimi etkilemektedir. Çünkü ekonomik olanakların yeterliliği, bir öğrencinin eğitim kaynaklarına daha çabuk ve sorunsuz yararlanmasını sağlamaktadır. Ancak eldeki bulgulardan yola çıkarak sosyo-ekonomik düzey artıkça başarının da bir yere kadar artıracağını diğer taraftan orta gelir düzeyinden gelen ailelerin çocuklarnın motivasyon ve çaba faktörlerinin sınav başarısında önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Elde edilen sonuçlar ışığında, dershaneye gitmenin sınav sonuçlarını olumlu etkilediği görülmüştür. Dershaneye gitmenin nedenleri arasında artan eğitim rekabeti, öğretim kalitesinin devlet sektöründe giderek azalması, sınavların ve öğrenci talebinin fazla olması yer almaktadır. Okullardaki eğitim kalitesini artırmalı, okulda verilen eğitim, sınavda yoklanan becerilerin geliştirilmesine katkıda bulunacak niteliğe dönüştürülmelidir. Çalışmada sosyo-ekonomik düzeyin başarıda etkili olduğu özellikle sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin sınavdaki başarı düzeylerinin de düşük olduğu görülmektedir. Alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen çocukların eğitim olanaklarından yararlanmalarını sağlamak için Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerinin farklı ve yeni birtakım strateji ve politikalar geliştirip uygulayarak, toplumdaki sınıflar arasında eğitim eşitliğini kısmen de olsa sağlamaları gerekmektedir.

Kaynakça

Aktan S. (2012). Öğrencilerin Akademik Başarısı, Öz-Düzenleme becerisi, Motivasyonu ve Öğretmenlerin Öğretim Stilleri Arasındaki İlişki, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alkan, C. (1998). Eğitim Teknolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Altun S.& Canca D. (2011) İlköğretim Öğrencilerinin Seviye Belirleme sınavından Aldıkları Puanlar Öğrenme Stiline, Okul Türüne ve Cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?, New World Sciences Academy, Vol. 6, Issue 4, pp. 7

Cenk, E. (2005). Öğrencilerin Özel Dershanelere Gitme Nedenleri ile Özel Dershanelerde Aldıkları Eğitime İlişkin Görüşleri (Ankara İli Sincan İlçesi Örneği). Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (1998). A Guide to TeachingPractice. Routledge, London and New York. http://books.google.com.tr/books/about/Research_Methods_in_Education.html?id=5twk1pHwyL8C&redir_esc=y adresinden 05 Nisan 2014 tarihinde ulaşılmıştır.

Çiftçi, Ö. (2007). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Öğretim Programında Belirtilen Okuduğunu Anlamayla İlgili Kazanımlara Ulaşma Düzeyinin Belirlenmesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Dirlikli M. (2011). Özel dershanelerin öğrencilerin Matematik Başarısına ve tutumlarına etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Ekinci, E (2011). Bazı Sosyoekonomik Etmenlerin Türkiye'de Yükseköğretime Katılım Üzerindeki Etkileri. Eğitim ve Bilim Dergisi. 36, No:160.

RG Eğitim Reformu Girişimi (2013). Dershanelerin Kapatılması Eğitimde Kaliteyi ve Fırsat Eşitliğini Sağlar mı?.İstanbul. http://erg.sabanciuniv.edu/ sites/erg.sabanciuniv.edu/files/ERG_PN_Dershaneler_221113.pdf adresinden 03 Şubat 2014 tarihinde ulaşılmıştır

Gündüver, A. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin SBS Başarılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hevedanlı M. & Ekici G. (2011).Lise Öğrencilerinin Öğrenci Seçme Sınavına (Öss) Yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Diyarbakırlli Örneği). Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 17, 64-79.

Kahraman E. (2013). Farklı okul türlerinde ve dershanelerde görev yapan öğretmenlerin dershanelerin işlevleri ve gerekliliği hakkındaki görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kayır G, Ç. (2012). PISA 2009-Türkiye verilerine dayanarak okuma becerileri alanında başarılı okullar ile başarısız okulları ayırt eden okul içi etmenler ve sosyo-ekonomik faktörler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Köprülü, F. (2014). 'Özel Dershanelerin Eğitim Sistemi İçindeki Yeri, Sosyo ekonomik Değeri, Geleceği' Öz-De-Bir bildiri metni. http://www.ozdebir.org.tr/-fls/20140121142008_79cf13dcc0e89062adc0234a9d1c362c.pdf adresinden 13 Nisan 2014 tarihinde ulaşılmıştır

Liu, E.Z. & Lin, C.H.(2010) .The Survey Study of Mathematics Motivated Strategies for Learning Questionnaire (MMSLQ) For Grade 10- 12 Taiwanese Students. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 9 (2), 221- 233.

MEB (2013a). 2014 Yılı Bütçe Sunuşu TBMM Genel Kurulu. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_12/25103155_butce_sunusu_2014.pdf adresinden 20 Nisan 2014 tarihinde erişilmiştir.

MEB (2013b). Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemi Klavuzu. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyuruayrinti.asp?ID=10519 adresinden 13 Nisan 2014 tarihinde erişilmiştir.

MEB. (2013c). 2013- 2014 Yılı Milli eğitim istatistikleri: Örgün eğitim. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı. http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2013_2014.pdf adresinden 19 Nisan 2014 tarihinde erişilmiştir.

MEB (2013d). PISA 2012 ulusal ön raporu. Ankara: MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. http://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_12/13053601_pisa2012_ulusal_n_raporu.pdf adresinden 10 Mart 2014 tarihinde erişilmiştir.

Novell, A. & Hedges, L. V. (1998). Trends in Gender Differences in Academic Achievement from 1960 to 1994: An Analysis of Differences in Mean, Variance, and Extreme Scores. Sex Roles, 39(1/2), 21-43.

Öksüzler, O. ve Sürekçi, D. (2010). İlköğretimde Başarıyı Etkileyen Faktörler: Bir Sıralı Lojit Yaklaşımı. Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 47(543), 93-102. Öner, G. (2007). Özel Dershanelerin İlköğretim matematik Öğretimindeki Yeri ve Önemi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Ötken, Ş. (2012). İlköğretim 7. Sınıf SBS Başarısını Yordayan değişkenlerin Belirlenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tezcan, M.(1994). Eğitim Sosyolojisi. Ankara: Zirve Ofset

Tomul, E. (2007) Türkiye'de Eğitime Katılım Üzerinde Gelirin Etkisi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,22, 122-131.

Türk, E. (2007). Ailenin sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri ile mezun olunan okul ve özel dershanenin öğrencilerin kontrol odakları, akademik tutumları ve liselere giriş sınavındaki başarıları üzerindeki etkileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Uysal, R. (2009). Seviye Belirleme Sınavlarına (SBS) yönelik Hazırlık Kursları Düzenleyen Dershanelere Devam Eden Öğrencilerin ve Öğrenci Velilerinin Dershane Beklentilerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Zabun, E. (2011). Dershaneye Gitme, Mükemmeliyetçilik, Ana- Baba Tutumu ve Sınav Kaygısının Öğrencilerin SBS Başarılarını Yordama Gücü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ziya, E. (2008). Uluslararası Öğrenci Başarı Değerlendirme Programına (Pısa 2006) Göre Türkiye'deki Öğrencilerin Matematik Başarılarını Etkileyen Bazı Faktörler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.